

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 5.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A kremsi asszonyok

győzelme.

Ha az egri nők kiérdemelték azt, hogy dicsőségüket vándorpoéták örökítések meg dalokban, én az újabb idők szerény szavú dainoka a kremsi háziasszonyokról írok dicsőítő éneket. Üdvözöllek benneteket kremsi derék háziasszonyok és családanyák! Az utókor véssze fel márványtáblára neveteket, mert hiszen ti a társadalmi életben is megmutattátok azt, amit a legutolsó természettudós is, Archimedestől báró Eötvös Lorándig mindig tudott, hogy erőt csak erővel lehet ellensúlyozni. Ezen az egyszerű természettani igazságon alapszik a kremsi nők bojkottjának minden sikere. Szervezett erő ellenében hasonló, vagy még erősebb szervezett erőt kell szembeállítani és akkor megszüntethetjük az előbbinek káros hatását.

Eltagadhatlan igazság az, hogy a kereskedők, a mészárosok, a pékek, sőt még a milimárik is a legutolsó faluban is szervezve vannak és ha nem is nyílt, de titkos kartellben állnak egymással, amely szövetkezésnek egyéb célja nincs, mint hogy az élelmiszerek árát a lehető legmagasabbra felcsigázzák. A jámbor fogyasztó, mint a nyírásra váró birka, ki van szolgáltatva az ily nyílt, vagy titkos kartell minden önkényének. És ha nem fizet a fogyasztó, nem fizeti meg azt az árt, amit a mészáros, hentes, milimári, vagy pék követel a maga portékájáért, akkor nincs más választása, mint hogy koplaljon. Ezt az arany igaz-

ságot hirdette az egész világ, míg a kremsi tiszteletreméltó matrónák rá nem jöttek arra, hogy ez az igazság voltaképpen a legszemérmertlenebb hazugság.

A fogyasztó igenis nincs rá utalva, hogy a kereskedők önkénykedéseit tűrje, a fogyasztók együttvéve mindig nagyobb hatalom, mint a kereskedők kartellje. És ha a fogyasztó közönség szervezkedik, akár úgy, ahogy a kremsi nők, tudniillik hősi önmegtartózkodással lemondtak néhány hétre a rostélyosról és beafsteakról, akár pedig úgy, hogy udvariasan megköszönik a mészáros és kereskedő eddigi sziveségét s azt mondja, máától fogva én leszek a magam fűszerkereskedője, vagy mészárosa, alakítok tudniillik megfelelő szövetkezetet; úgy a mészáros, mint a szatócás becsukhatja a maga boltját és felcsaphat ő is elégedetlen fogyasztónak.

A kremsi nők nagyon jól tudták tehát, mit cselekszenek. Nem kellett egyéb, hogy sikert érjenek el, mint hogy két-három hétig rakásra bűdösüdjék a kremsi mészárosok hus készlete. És bizony nem is került nagy fáradságba sikert elérni, mert hiszen két-három hétig nagyon könnyen nélkülözheti az ember a rostélyos, vagy Stefánia sültet, főleg, ha rántott csirkét, szőlő spárgát, vagy töltött tojást ehetik, nem is szólva a spenótról, amelyen nagyon jól veszi ki magát e bundás zsemlye feltét.

A kremsi nők tehát megmutatták az utat, hogy rázhatjuk le a nyakunkról az élelmiszerekkel üzőt hallatlan uzsorát. Nincs nekünk szükségünk arra, hogy a román és szerb állathatárzár ellen meny-

dörödjünk szociáldemokraták módjára, teljesen elegendő, ha a fogyasztó közönség szervezkedik akár a kremsi mintára, akár pedig úgy, hogy a fogyasztási szövetkezetet alakít. Nyugodtak lehetünk, hogy hamarabb jutunk olcsó hushoz, olcsó és jó minőségű mindenfajta ételmickekhez, minhogya ha a Balkán államok összes ragadós betegséggel fertőzött állatait bocsátanak hozzánk. Ugy halljuk különben, hogy nálunk is megindult több vidéki városban a kremsi mintára a szervezkedés. Majd meglátjuk, akad-e Magyarországon olyan város, amelyik ki fogja érdemelni a »kremsi« nevet már sok város asszonyai kiérdemelték, oh mert hiszen a magyar asszony bátor, tüzesvérű és harcias, de vajjon sikerül-e bebizonyítanunk azt, hogy a magyar nők összetartók is és az összetartásban kitartók.

Addig is, én az újabb idők szerény szavú lantosa szívem egész melegével köszöntöm a kremsi derék háziasszonyokat.

A király felelete a horvát koalíciónak. A hivatalos lapban ma a következő királyi kézirat jelent meg:

Kedves dr Tomassich!

Magyar miniszterelnököm útján előterjesztett lemondását Horvát-Szlavon Dalmátországek báni állásáról el nem fogadván, esetleges további előterjesztéseit elvárom.

Kelt Bad Ischlben, 1910. évi jul. 23 án.

FERENC JÓZSEF. s. k.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Képzelt korlátok.

— Ina Brevoort. —

Edít jól tudta, hogy Dávid már egyszer jegyben járt valakivel, de mivel szerelme most mély és igaznak látszott, nem sokat törődött ezzel. Hiszen a mikor megkérte a kezét, bevalotta neki előbbi jegyességét s Edít többet nem kérdezett tőle. Nem volt féltékeny a másik asszonyra, egészen boldognak érezte magát, hogy ő nem volt az elhagyatott.

Egy este azonban, a mint az egyik ablakfülkében ültek egymás mellett, Editben feltámadt az asszonyi ösztön, hogy próbára tegye szerelmese szívét, s feltámassza vele multjának minden titkát.

Először is azon kezdte, hogy közelebb simult hozzá s haját simogatva, azt a nagyon felesleges kérdést intézte hozzá:

— Szeretsz?

— Hogy kérdezhetsz ilyet, drágám? — volt a férfi válasza.

— Jobban szeretsz, mint bármikor bárkit az életedben?

— Igen.

— Azt a másik asszonyt, a kivel jegyben jártál, nagyon szeretted azt is?

— Hogyne, másképpen nem kértem volna meg — felelte őszintén a férfi.

Edít egyszerre elbocsátotta a Dávid kezét.

— Furcsa — mondta. — Bizonytalán éppen így ültél mellette, mint most mellettem és épp így fogtad a kezét, mint előbb az enyémet. Vajjon ugyanazokat a szavakat is mondtad neki?

— Semmi esetre sem — válaszolt Dávid gyengéden. — Egyetlen férfi sem szeret egyformán két asszonyt.

— De tudod-e, édes, hogy még sohasem mondtad meg nekem, melyikőtök bontotta fel az eljegyzést? — kérdezte Edít, kis várta.

— Igazán?

— Nem. De ha nehezedre esik, ne beszéljünk róla. Én azt hiszem, hogy te voltál az.

— Eltaláltad. Én bontottam fel.

— Örülök rajta, — felelt Edít gyorsan — így legalább tudom, hogy nem bántódsz miatta. Én sohasem voltam annak a hamis becsületességnek barátja, a mely arra készíti a férfit, hogy akkor is kitartson szerelmese mellett, ha beláta, hogy jegyességük tévedésen alapult, s hogy nem szeretik egymást igazán.

Edít Dávidra nézett, de ő hallgatott. Végre mégis, mintegy álomban mondta:

— Nem azért bontottam fel az eljegyzést,

mert már nem szerettem őt, hanem mert ő olyan valamit tett, a mi miatt elvesztettem a hitemet benne. Azt hiszem, ennek a megmondásával most, miután kérdezted, tartoztam neked, édesem.

— És aztán... csak aztán felejtetted el? — kérdezte Edít csendesesen.

— Igen, édesem. Nem egyszerre, de lassanként. Nézz csak az égre, mily szép rózsaszínű. Ez a szín nagyon illenék neked, ha át lehetne vinni a ruhára is. Szeretnél ebből a rózsaszín fellegből egy báli ruhát?

— Mikor szüntél meg őt szeretni? Akkor, mikor engemet megismertél?

— Magam sem tudom. Azt hiszem, már előbb. De te kellettél hozzá, hogy az asszonyokban való hitemet visszanyerjem.

— És én felejtettem el veled? — kérdezte Edít gyengéden.

— Igen, te, te édes. De nézd, mily gyorsan mulik a rózsaszín! Látod, még jó, hogy nem vagyok boszorkány, s nem vehettem neked ilyen ruhát! Ugyis kiszivta volna a nap a színét!

Enyelegve beszélt, tréfásan. De Edít nem reflektált e megjegyzésére, hanem tovább firtatta:

— Nagyon fájhatott ez neked, ugy-e, édes? Bizonyos vagy benne, hogy már nem bánod az ő hűtlenségét?

Tuskán Gergely horvát képviselő holnap délután négy órára hívta egybe a horvát-szerb koalíció tagjait. A horvát képviselők közül azok, a kik Budapesten tartózkodnak, ma délután 2 órakor utaznak el Zágrábba, s a horvát-szerb koalíció egyik vezető tagja a következő nyilatkozatot tette:

— Tomassich bán lemondásának el nem fogadása és újra kinevezése azt jelenti, hogy a bán nem áll meg fél úton, de tovább folytatja megkezdett akcióját. Kétségkívül elkövetkezik a horvát országgyűlés feloszlása, mi még nem adtuk fel a reményt, hogy békés megoldás sikerül, Bennünk meg is van a hajlandóság erre. Am ha a választásokat elrendelik, mi attól sem félünk. A helyzet nem olyan Horvátországban mint Magyarországon. Minálunk a koalíció nem vesztette el sem népszerűségét, sem lábait alól a talajt.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 26.

Berzeviczy Albert elnök: negyed tizenegy órakor meguyítja az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét majd Darvay Fülöp a a bíráló bizottság jelentését terjeszti elő. Ezután Székely Ferenc igazságügyminiszter terjeszti be a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatot.

A javaslatot kinyomatják, szétszétadják a képviselők között és egyik legközelebbi ülés napirendjére tűzik. Ezután a válaszfeliratot hitelesítik, megpecsételik és a királyhoz való felterjesztés céljából átadják a miniszterelnöknek.

Attérnek az indemnítási javaslat folytatásos tárgyalására.

Az első felszólaló Mádi Kovács János (Justh-párti) A Ház türelmét kéri a felszólaláshoz, amelyet különben sem fog hosszúra nyújtani. Támadja a kormányt azért, mert ilyen hosszú ideig hagyta az országot törvényen kívüli állapotban, holott már régen kötelessége lett volna indemnítást kérni, amit választás céljaira meg is kapott volna. Most precedenst szolgáltatott arra nézve, hogy egy teljesen idegen kormány hogyan ülhet az ország nyakán egy sőt több évi költségvetés nélkül. egy

— Egy kicsit még fáj, ne azért, mintha sajnálnám, de mert sért az a bánásmód, a melyben részesültem. Az idő ezt is elmossa majd, de most haragszom, ha reá gondolok. Tégedet szeretlek, jobban, mint a hogy valaha is hittem, hogy szeretni tudjak, de egy olyan mély seb, mint a mit akkor kaptam, gyógyulás után is hagy maga után heget.

— Drága szegényem! — Edit hízkeldeve simogatta meg a haját, aztán lejött ujjával a szeméihez, az arcára is. De mi volt ez? Ujjai megnedvesedtek. Dávid könnyezett! Könnyezett egy másik asszonyért!

Visszakapta a kezét, de Dávid nem vette ezt észre. Csak mikor összerázkódott, akkor lett figyelmes.

— Mi baj van, drágám? — kérdezte gyengéden. — Bezárjam az ablakot? Fázol?

— Nem, nem fázom — felelt a leány csüggedten. Mintha minden fényesség eltűnt volna az életéből azzal az egy árva könny-cseppel!

— A fejem fáj, — mondta később — ha nem bánod, lefekszem. Remélem, reggelre jobban leszek.

— Remélem, drágám — sugta vőlegénye. — Tehát a viszontlátásra holnapig s akkor kikocsizunk együtt.

— Jó lesz — hagyta rá Edit, de nem viszonozta a férfi csókját.

régebbi költségvetés alapján Korainak tartja, hogy a Ház máris nyári szünetre menjen, mikor még tulajdonképpen munkát alig végzett. Híve az általános, egyenlő, titkos választói jognak, a kormány iránt nem viseltetik bizalommal és az indemnítási javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a Justh-párton.)

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter reflektál az indemnítási tárgyalása alatt elhangzott felszólalásokra. Tiltakozik az ellen, mintha a törvényen kívüli állapotot a jelenlegi kormány lenne a felelős. Mikor Khen-Héderváry első ízben megjelent itt a Házban, már előterjesztette a három havi indemnítási javaslatot, de az akkori többség éppen az ő általa annyira szentségnek tartott házszabályok ellenére, a javaslatot még csak bizottsághoz sem utasította. Azzal az ellenvetéssel szemben, hogy a kormány nem három havi indemnítást kér, hanem öt havit, kijelenti, hogy a kormányt a célszerűség vezeti ebben a kérdésben, mert a pénzügyi egyensúlyt így tudja leginkább helyreállítani. Hogy a Ház 1910 ben két költségvetést az ideit és a jövő évit állapítson meg, az — ismerve a Ház munkarendjét — lehetetlen. Egy kicsit különös is, hogy a Ház novemberben állapítsa meg az elmúlt évi költségvetést, mikor annak tételei régen konsumálva vannak. (Ugy van!) Es miért ne kérhetne a kormány öt havi indemnítást, mikor a koalíciós kormány hat havit kért. Hát nekik szabad, nekünk nem? (Elénk derűtség minden oldalon).

Hosszasan reflektál ezután Kun Béla és Novák János beszédeire. A földadó aránytalanságát nem lehet megszüntetni, mert ez a föld értékében gyökeredzik. A többi adórendszerrel ezuttal nem foglalkozik. Désy Zoltánnal szemben azt kérde, hogy lehet-e jó pénzügyi politika a múlt kormány pénzügyi politikája, amelynek likvidálására a jelenlegi kormánynak 560 millió korona kölcsönt kell felvenni? (Helyeslés a jobboldalon). Petifikálja Désynak a koalíciós kormány beruházásaira vonatkozó számításait, amelyek sokkal kisebbek, mint azt Désy kimutatta. Határozottan cáfolja azt az állítást, mintha a koalíciós kormányzatnak azért kellett volna többet beruházni, hogy az előző kormányok mulasztásait pótolja. Szerényi József felszólalására reflektál ezután. Vallja és hiszi Szerényivel együtt, hogy a közös vámterület mellett igenis lehet ipart fejleszteni. Az iparfejlesztésnek különben is a tőke és a munkások szakavatott kiképzése a főfeltétele. Az ipar támogatásánál mindig azt kell tekintetbe venni, hogy az illető iparág érdemes-e a támogatásra. Kéri az indemnítási javaslat elfogadását. (Eljenzés a jobboldalon).

Egész éjszaka ébren volt, s álomtalan szemekkel bámult a sötétségbe. Mikor pedig eljött a hajnal, annyira beledolgozta magát a kétségbeesésbe, hogy felkelt ágyából s íróasztalához ülve, levelet írt vőlegényének.

»Kedves Dávid, nagyon bánt a tegnapi beszélgetésünk, nem akartalak vele megsérteni. Nem tudtam, hogy fáj, ha róla beszélünk. De fáj és habár talán magad sem vagy vele tisztában, én látom, hogy még most is szereted őt. Ha nem így lenne, nem sajtolt volna könnyeket a szemedből a reá való emlékezés. Dávid, én felbontom eljegyzésünket, mert tulságosan szeretlek s nem bírnám megtűrni, hogy ez az emlék örökre közöttünk legyen. Ah, te nem tudod, mit szenvedtem tegnap, mikor észrevettem, hogy nem akarsz róla beszélni. Ha lett volna bennem tapintat, meg kellett volna változtatnom társalgásunk tárgyát, de képtelen voltam reá. És ezentul is, érzem, mindig róla beszélnék veled, hogy lássam, ha fáj-e még a reá való emlékezés.

Könnyebben fogom a válás rettenetességét is elviselni, semhogy a napnak minden óráján az az iszonyu fájdalom gyötörjön, hogy nem bírom behegeszteni azokat a sebeket, a melyeket egy más asszony ütött a sziveden.

Ne is próbáld meg, hogy viszon láss, ezzel nem változtatnál semmit a dolgokon, s csak nehezebbé tennéd számomra a tilalmat. Már az is,

A vita bezárása.

Elnök a vitát bezárja és szavazásra bocsátja a kérdést.

Az indemnítási javaslatot a Ház nagy többséggel elfogadja. Az indemnítási részletes tárgyalásánál

Désy Zoltán szólalt fej és Hieronymivel szemben védelmezi a koalíciós kormány pénzügyi politikáját. Hieronymi is elismerte, hogy az ország pénzügyi politikája megszavazva nincs, e részben tehát a koalíciós kormányt vád nem érheti. A beruházások pedig a viszonyok alakulása folytán emelkedtek. A miniszter a zárószámadások némely részében téves számadatokat terjesztett elő.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter röviden kötelességének tartja kijelenteni, hogy a vasutnál az előző kormány nem költött beruházásokra és innen támadt az ő és Désy számadatai közötti különbözet.

Sümegei Vilmos az indemnítási javaslat második szakaszához szól hozzá és kéri a szakasznak a módosítását olyképpen, hogy a posta és távirda alkalmazottak fizetésének javítására fordítsanak egy milliót. (Elénk helyeslés a Justh párton.)

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter kéri a Házat, hogy ezt az indítványt ne fogadja el, mert az 1911-iki költségvetés keretében felveszi a kormány az összes állami alkalmazottaknak státuszrendezését, nem volna tehát célszerű egyes állami alkalmazottakat a többivel szemben előnyben részesíteni. (Helyeslés a munkapárton).

Elnök szavazásra bocsátja a kérdést, a Ház Sümegei Vilmos indítványát nagy többséggel elveti.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után:

az ötödik szakaszánál Holló Lajos szólalt fel. Szerinte a kormánynak külön törvényjavaslat alakjában kellett volna előterjeszteni az adótörvények némelyike életbeléptetésének két évre való elhalasztását, hogy a képviselőház ehhez hozzászólhasson.

Nagyobbarányu progresszivitást kíván és tiltakozik az ellen, hogy az életbeléptetést két évre elhalasszák. Ilyen irányu javaslatot nyújt be.

A Ház többsége az eredeti javaslatot fogadja el.

Holló Lajos után Hegedüs Loránd szólalt fel, melynek megtörténte után az indemnítási részleteiben is elfogadják.

Rátértek ezután az 1911-ik évre kiállítandó ujoncok megadására vonatkozó javaslatra.

hogy rád gondolok, csaknem elviselhetetlen bánat reám nézve és mégis, az egész hátralevő életem át hűséggel fogok rád gondolni. Isten veled, édes és áldjon meg a Mindenható.

Edit.

E levél elküldése után Edit felvette az előtti, megszokott életmódját. Egy hétig semmi választ nem kapott szerelmesétől, de ekkor levél érkezett tőle, a mit lázasan szorított dobogó szívéhez. Egy hét alatt megtanulta, hogy nem irt igazat, hogy sokkal nehezebb lemondani róla, mint a könnyeit látni olyan sebekert, a melyek már nem fájdalmat, csak csendes szomorúságot okoztak.

Remegő kézzel bontotta fel a pecsétet:

»Edes gyermekem! Nem is próbálom megírni neked, milyen fájdalmat okoztak nekem soraid. De annyit mondhatok, hogy sokkal mélyebb volt az annál, mint a mi miatt a múlt este könnyeket láttál a szememben. Nem fogok könnyögni, gyermekem. Büszkeségem nem engedi meg, hogy a hol nem vagyok bünsös, ott védekezzem, de arra, hogy megváltoztassam elhatározásodat, mégis kérlek. Hiszen közöttünk még emlékeknek sem szabad lennie. Ezért elmondok neked mindent, őszintén. Valamikor tényleg szerettem ezt a leányt. Azt hittem, hogy minden jónak és nemesnek a forrása. És mikor megingott a bitem benne, azt képzeltem,

A javaslat ellen Tóth János, Bakonyi Samu szólaltak fel.
Az ülés 2 órakor ért véget.

Építsék más helyre a szinkört.

Kidobott 100,000 korona.

Tegnapi számunkban már említettük, hogy a vasárnapi zápor alkalmával a közönség ernyők alatt nézte végig a délutáni előadást, mert az eső becsapott az új szinkörbe. A szinpadon még nagyobb bajt és kárt okozott az eső, mert tönkre tette a díszletek egy részét.

Szóval teljesen be van igazolva, amint a szinkör gyors építkezésénél már megirtunk s a közönség is hangoztatott, hogy a nagyváradi nyári szinkör teljesen el van hibázva.

Már a terv rossz volt, nem csak azért, mert kicsire lett tervezve a szinkör, de az egész beosztása rossz és nagyon is meglátszik rajta, hogy a tervező városi főmérnök sohasem foglalkozott színház-tervezéssel. Csak azon csodálkozunk, hogy a miniszteriumban sem akadt senki, aki észre vette volna a tervezet hibáit.

A megnyitás előtt már átalakításokat kellett eszközölni, hogy a közönség egy része ne csak a szinkör menyezetét, hanem a szinpadot is lássa.

Hiba volt továbbá, hogy a városon kívül, teljesen féreeső helyre építették a drága, de rossz alkotmányt.

Mindezekhez betetőzésül jött még a vasárnapi időjárás, amely teljesen meggyőzhet mindenkit arról, hogy az új nagyváradi szinkör nem felel meg a célnak s a szintársulat nem képes abban kihuzni a nyári szezont s csak éppen arra jó, hogy az igazgatót teljesen tönkre tegye.

Erdélyi Miklós szinigazgató ez évben is csak kénytelenségből ment ki társulatával a szinkörbe s amit előre láttunk, bekövetkezett. Tegnap az igazgató a következő beadványt intézte a szinügyi bizottsághoz:

Tekintetes Szinügyi Bizottság!

A nagyváradi nyári szinkörben, mely a város központjától távol történt elhelyezése és az építkezés célszerűtlensége és meg nem felelő berendezése miatt eddig is köztudomásu-

hogy többé asszonynak sohasem fogok hinni. Volt idő, a mikor azt hittem, hogy őt siratom, de most tudom, hogy csak az emberekbe vetett hitem miatt keseregtem. Nem az asszonyt, hanem az összetört ideált sajnáltam. Ezért fáj a róla való emlékezés most is, habár ő ma már egyenlő a semmivel reám nézve. Te adtad nekem vissza a hitet, Edit!

Tudom, hogy szeretsz. Fájdalmad és leveled hangja is elárulta nekem. Értem tegnapi megütközésedet. De ha elküldesz magadtól végképp ma, egyszer majd, ha idősebb leszel, meg fogod tudni a különbséget a képzelt bajok és a valóságos fájdalom között, s akkor nagyon, nagyon elhagyatottnak fogod érezni magadat egyedül.

Küldöncöm megvárja válaszodat. Hadd álljon csak egy szóból: Jój!

Örökre a tied.

Dávid.

— Sird ki magadat, édesem — szólt egy óra múlva Dávid Editnek, a ki vállára hajtotta fejét.

Edit azt írta neki, hogy: Jój! — a mint kívánta, de a mikor megpillantotta, görcsös zokogásra fakadt.

— Pedig nem is tudom, miért sírok, — mormogta — hiszen boldog vagyok, oly igen nagyon boldog, mint még soha! Mert most már rájöttem arra, hogy mi ketten nem tudnánk megélni egymás nélkül.

lag akadálya volt azon remények megvalósulásának, amelyeket a nyári színészet prosperálásához fűztünk, a tegnapi napon, július 24-én újabb fenyegető veszedelem sújtotta szintársulatunk existenciáját.

A vasárnap délutáni előadás idején ugyanis hirtelen zéporosó kerekedett, mely a fedélszerkezet résein áthatolva, elárasztotta a szinpadot és nézőteret, úgy, hogy az előadást csak a legnagyobb erőfeszítés mellett lehetett nagy nehezen megtartani. A szinpadon átáztak és megrongálódtak úgy az én tulajdonomat képező díszletek, mint a város díszletei és mintegy 3-4000 korona kárt okoztak. A nézőtérén kénytelen volt a közönség kinyitni az esernyőket; többen pedig otthagya az előadást, elmenekültek a színházba behatoló eső elől.

Tekintetes Szinügyi Bizottság!

E tarthatatlan és türehtetlen helyzetben hasonló veszélyek megismétlődésének elhárítása céljából tisztelettel kérek védelmet és megfelelő intézkedést. Kérem a Szinügyi Bizottság mielőbbi összehívását, ahol elő fogom terjeszteni azokat a módokat, amelyek szerény véleményem szerint alkalmasak lennének a nyári szinkör kérdésének helyes megoldására.

Kiváló tisztelettel

Erdélyi Miklós,
szinigazgató.

Mint értesülünk, Erdélyi szinigazgatónak az a véleménye és óhaja, hogy a szinkört bontsák le s a farészek felhasználásával építsék át, vagy a Széchenyi-térre, vagy a Nagypiacra. Mindkét helyen a közönségnek hozzáférhetőbb lenne, mint a mostani helyen.

Az átépítésnél a mostani hibákat el lehetne kerülni, ha megfelelő és hozzáértő szakember venné kezébe a dolgot. Erdélyi szinigazgató állítólag hajlandó lenne az átépítés költségeinek amortizációját magára vállalni,

De vajjon mit szól mindezekhez a kultuszminiszter, aki a szinkör építési költségeit viseli. Azt hisszük, hogy nem lesz könnyű dolog bármiként is dűlőre vinni a szinkör ügyét s a törvényhatóságban is elhangzik egy-két megrovás az agyon sietetett építés miatt.

Egy tanúságot azonban levonhatunk ebből a szomorúan komikus esetből: aki nem ért valamihez, ne fogjon hozzá.

Asszonyok igazságszolgáltatása.

A kidobott szerető.

Nem mindennapi esemény történt tegnapi délután Nagyváradon a Farkas-féle telepen, ahol körülbelül hetven asszony, mint egy hadsereg, tett igazságot két házastárs között. Az eset az egész város közönségét foglalkoztatja s mindenütt nagy elismeréssel beszélnek az igazságos asszonyokról, akik cselekedetükkel megmutatták, hogy lelkükből még nem pusztult ki az erkölcsös érzület s hogy hála Istennek vannak még sokan, akiknél hiába hirdeti a szocializmus az ő mételyző tévhitait.

Az esetről tudósításunk a következő:

Pár évvel ezelőtt Somogyi János, aki addig békés családi életet élt, hirtelen megváltozott s egy napon minden előkészület nélkül elhagyva feleségét ismeretlen helyre távozott. A minden kereset nélkül maradt asszony könyöradományokból tengette életét. Addig míg a szerencsétlen asszony a kolduskenyeret ette, Somogyi János a vasutnál talált magának hivatalt s a Farkas-féle parcellázott telekből jó részt vásárolt magának, ahol házat épített és oda egy — új asszonnyal költözött.

Az elhagyott asszony hiába kerestette az urát a hatósággal is, eredménytelen volt. A telepen pedig úgy élt az új asszony, mint Somogyi hites felesége. Somogyi már el is teledekezett az ő hites társáról, mikor tegnapelőtt Somogyiné véletlenül találkozott az utcán az urával. A szegény asszony roppant megörült az urának, aki azonban nem nagyon mutatta a jókedvet felesége feltalálása felett. Somogyiné a telepre kísérte az urát, ahol legnagyobb meglepetéssel konstata, hogy ott új családi tűzhely van, melynél az ő helyét egy idegen asszony bitorolja.

Somogyiné ragaszkodott hozzá, hogy az ura helyezze őt vissza jogaiba és a másik asszonnyal szakítson. A törvénytelen feleség azonban nagyon harcias menyecske, hallani sem akart a dolgról és Somogyinének ajtot mutatott. Somogyiné sirva panasolta el az ügyet a telepen lakó asszonyoknak, akik nyomban mellé szegődtek s kijelentették, hogy majd tesznek ők igazságot, megtisztítják ők a telepet az elvetemült asszonytól.

Az asszonyok előbb szigoruan felhívták Somogyit, hogy távolítsa el házából a törvénytelen asszonyt és elhagyott feleségét helyezze vissza jogaiba. A törvénytelen feleségnek is kiadták a rendeletet, hogy azonnal hagyja el a telepet, mert baj lesz. Somogyiék nem vették komolyan a dolgot és az asszonyok ítéletét egyáltalán nem akceptálták.

Az asszonyok azonban úgy látszik nagyon is komolyan vették az ügyet és mintegy hetvenen felfegyverkezve asszonyi szerszámokkal Somogyi lakásába mentek és ismét követelték a törvénytelen asszony eltávolítását. Hiába. Erre az asszonyok közösen megragadták a tiltakozó menyecskét és bizony nem a legkíméletesebb módon megmutatták neki, hogy merre van az országút. Az elhagyott asszonyt pedig visszahelyezték jogaiba.

Az asszonyok a kidobott szeretőnek utra- valóul azt a jó tanácsot adták, hogy ne próbálkozzék meg a visszatéréssel, mert akkor haj és szem nélkül fogja a telepet elhagyni. Ilyen jó tanácsok után azt hisszük Somogyi urának se lesz kedve szembe szállni az asszonyok parancsával.

Felhőszakadás Szolnok-Doboka

megyében.

Vasárnap este hét órakor óriási felhőszakadás vonult végig Szolnok-Doboka megye legkeletibb részén és a betleni járásban. Zuhogó eső árasztotta az Ilosva patakot és ez a kis patak, melyben az év legnagyobb részében alig egy-két ujjnyi víz van, megáradva elöntötte a járás négy községét és azok határait. Hidakat, utakat, egész falurészeket sodort el a megdagadt ár, melynek sok ember áldozata is van. Az első jelentések tizenöt halotról szólnak, de sok ember eltűnt és ezek is minden valószínűség szerint belevesztek az árba.

Legtöbb áldozatot az árvíz Nagydebrec községben szedett, a hol hétfő estig tizennégy holttestet fogtak ki. Épületrészeket, egész házakat sodort el itt a víz és a falu legnagyobb része lakhatatlanná vált. Nagy a kár különösen a községmenti földeken és az állatokban.

Az Ilosva patak kiáradása leginkább Alsó-ilosva, Nagydebrec, Csicsóhágymás és Felőr községeket sújtotta. Az árvíz áldozata Farkas

Ilona felőri óvónő is. Az óvónő vasárnap este hét órakor a református kántoréknál volt látogatásban és hazafelé menetközben érte utol az ár. Nővérével együtt menedéket keresett a tanítóék lakásánál, de mikor a ház előtti kis hidon akart átmenni, a víz elmosta a hidat és a két leány az árba zuhant. A szerencsétlen leány belefullt a vízbe. Nővéréről még nem tudni bizonyosat.

A szerencsétlenségről a Detre járás szolgabírája jelentést tett Désre Bindy György alispánnak, aki egy műszaki tanácsossal azonnal a helyszínre utazott. A mentési munkálatok erősen folynak.

UJDONSÁGOK.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Mező Sándor nagyváradi kir. törvényszéki joggyakornokot a gyulai kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

* **Személyzetek az egyházmegyéből.** A nagyváradi I. szert. egyházmegyében újabb a következő áthelyezések történtek: Rákossy Theodorus kapucinus rendű áldozár Ujkigyósról Solyomkőre helyeztetett át káplánnak; *Batukker* Tivadar káplán Békésről Ujkigyóra, *Ponner* Antal káplán Biharról Békésre kelyeztettek; *Bakator* József a váradolosi kápláni teendőik végzése alól felmentetett s továbbra is a Szent József intézetben a II. prefektusi teendőket látja el; *Cserny* Géza káplán Endrődéről a várad—olaszi piébániára, *Hobeck* István káplán Szilágysomlyóról Endrődre helyeztettek és *Mártonffy* Ernő új misés áldozár Szilágysomlyóra káplánnak neveztetett ki.

* **A Köröspartfal építése.** A nagyváradi városháza mellett még ez évben kiépítik a tömör beton partfalat, ami által az egész környék szépészeti tekintetből sokat nyer. Néhány munkás már megkezdte a régi kőpart bontását s a hatalmas kődarabokat huzgálják fel kötel-ekkel, olyan primitív módon, mintha az ilyen munkára nem volnának megfelelő eszközök. Természetesen ilyen őskori módon lassan halad a munka. Különben még az is kérdéses, hogy egyáltalában helyes-e, ha az egész partfal hosszában egyszerre lebontják a régi kőpartot. Egy felhőszakadásból keletkezhető áradás könnyen katasztrófát idézhet elő a laza, semmivel nem védett partnál. 1851 óta, mikor augusztus közepén lepte el a Körös áradása a várost, sokszor megisméltődött már a nyári vízáradás. Most is mindenfelől árvíz szerencsétlenségekről érkeznek hírek. Nem lehet tudni, mikor zudul reánk is a veszedelem. Az elővigyázat sohasem árt.

* **A gyermeknap kudarca a vármegyében.** Amilyen nagy lelkesedéssel pártolják Nagyváradon a gyermeknapokat, s amilyen nagy jövedelmet hoznak ezek a rendező egyesületek, oly lanyha támogatásban részesül az a vidéken, ahol legutóbb mondhatni teljes kudarccal végződött. Hiába volt a belügyminiszter támogató körrendelete, hiába való volt a fősolgabírák fáradozása, az eredmény oly silány, hogy arra nem voltak elkészülve. A tenkei járásban például semmisen tolyt be a gyermeknapra. A nagyszalontaiiban 11 korona. Legtöbbet jövedelmezett a gyermeknap az érmihályfalvai járásban, ahol 322 korona gyűlt egybe.

* **A Máv. és Szent István napja.** A Szent István ünnepnap alkalmából a m. kir. államvasutak igazgatóságától ve.t értesítés sze-

rint a nevezett vasut, valamint a kassa-oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól — az üzemükben álló helyiérdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve Budapestre mintegy 30 százalékkal mérsékelt áron menettérti jegyek adtak ki. Ezen menettérti jegyek f. évi aug. 18—20. napjain — az utóbbi napon azonban legkésőbb délelőtt 9 óráig Budapestre érkező valamint személyszállító vonathoz (expressz vonatok kivételével) fognak kiadatni. E menettérti jegyek 5 napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, érvényességük az 5. napon éjfélkor lejár. Megjegyeztetik azonban, hogy a visszatérés legkorábban csak f. évi augusztus hó 20 án délután történhetik; — korábbi visszatérés esetén a jegyek érvénytelenek. Az utazás megszakitásának sem menet-, sem jövetkor nincs helye. Gyermeknek számára külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

* **Az őszi nagygyakorlatok.** Eperjesről jelentik: Az eperjes-bártfai vasut vonalat tegnap udvari próbavonat járta be. A szakértők a vonalat alkalmasnak találták arra, hogy a katonai és udvari vonatok közlekedjenek rajta. A hadgyakorlatokra való tekintettel Bártfa, Sztropkó és Felsővízköz városokban benzínállomást létesítettek az udvari és katonai automobilok részére.

* **Sikkasztó katonatiszt,** Gyuláról táviratozzák: A gyulai törvényszék hétfőn délelőtt hozott ítéletet Rebreán Olivér volt gyulai honvédhadnagy ügyében, aki a tiszti étkezde pénztárából ezelőtt két évvel ezernégyszáz koronát sikkasztott és Romániába szökött. Négy héttel ezelőtt fogták el Bukarestben, a hol újságíró volt. A törvényszék a volt honvédhadnagyot három havi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

* **Uj vasuti hid Budapestén.** Az összekötőhid vasuti hid már nagyon elvénhedett, megrongálódott, új hidról kell tehát gondoskodni, amelyen a vonatforgalmat le lehessen bonyolítani. Az új vasuti hid már épül: nem lesz kiegészítő hid, mint eleinte tervezték, hanem komoly, önálló alkotás. Az új hidat négy hatalmas vonóvasas iv iveli. Négy, egyenkint 100 méteres nyílás lesz rajta, amely a pesti parton három kis nyílásban végződik. A hid a Dunában három pillére támaszkodik. Az új hid közvetlenül a régi mellett készül: össze lesznek falazva. Az új hidon két vágány vonul végig; két oldalán keskeny gyalogjárókat is építenek. A múlt év novemberében kezdték meg az új hid munkálatait. Az összekötő hid baloldalán egész kis munkástelep épült: egy épületben vannak elhelyezve a mérnökök és a vállalkozó cég irodái, itt van felállítva a gépház, amely most a kesszón-munkások számára elkészítendő sűrített levegő gyártásával van ellátva. A pesti parton a múlt hét végén fejezték be az alapozási munkálatokat. Az első pillér felállítására most készülődnek. November végén, ugye lehet, készen lesz az első pillér, tavasszal az első nyílás szerelésére kerül a sor. Jövőre elkészülnek a falazási munkálatok és 1913. végén átadják a hidat a forgalomnak. Háromszáz ember dolgozik az új hidon; alsóruhákra vetkőzve építenek, 30—36 fillér díjért óránként. A kesszón-munkások, a kik a Duna medrében dolgoznak és a földalatti csöveken hozzájuk került sűrített levegőt lélegzik, valamivel többet kapnak. A Máv. részéről Bartha Lajos felügyelő, Bekó Ignác és Ruzicska Lajos mérnökök végzik az ellenőrzést, az építési munkával megbízott Fischer Henrik és Fia cégtől Fischer Henrik, Fischer Pál, Magaziner, Schanzer, Just és Vidor mérnökök állanak a munka élén.

* **Hol van a nőnek politikai választójoga?** Európában: Man sziget (Nagy-Britanniához tartozik, de autonom jogu) 1880 óta általános. Finnország 1906. óta általános, aktiv és passziv. Norvégia 1907. óta, aktiv és passziv. Választó minden nő, aki városban 400, községekben pedig 300 korona jövedelem után fizet adót. Ez az összes norvég nők kétharmadának ad választójogot. Bosznia és Hercegovina 1909. óta, közvetett választójog az I. kuria 1. osztályában, ha önjogu, földbirtokos és mint ilyen legalább 140 korona földadót fizet a nő. (Az 1910. évi választásokon e census alapján 76 mohamedán, 1 szerb-orthodox és 1 róm. kat. nőnek volt választójoga.

Ausztria tartományai közül Csehországban az 1861. évi választójogi törvény alapján aktiv és passziv tartománygyűlési választójoguk van a községi választójoggal bíró nőknek (ha 30 évesek; adó- vagy műveltségi census alapján). Galiciában magasabb adócensus alapján. Vorarlbergben az adófizető hajadon vagy özvegy nők tartománygyűlési választók.

Amerika. Wyoming 1869. óta, Colorado 1893. óta, Utah 1896. óta, Idaho 1896. óta mindenütt általános, aktiv és passziv.

Ausztrália—Ujzeeland. Ujzeeland 1893. óta Dél-Ausztrália 1895. óta, Nyugat-Ausztrália 1900. óta, Uj Dél-Wales 1902. óta, Tasmánia 1903. óta, Queensland 1905. óta, Victoria 1908. óta, mindenütt általános, aktiv és passziv. Az ausztráliai államföderáció mi dezen állam asszonyainak 1902-ban adta meg a federális választójogot. Tasmániában, Queenslandban és Victoriában előbb volt meg a federális, mint az állami választójog.

Ha ketten találkoznak az életben

■ a kik meghűltek, bizonyosan van közöttük egy, a ki magával viszi az ő kis kincsét: egy doboz Fay-fele valódi szodeni ásványpasztillát. Csaknem huszonöt esztendő óta tudja mindenki, hogy Fay valódi pasztillái nem tūrik a köbögést és a rekesztéget, megszüntetnek minden elnyálkásodást s azonkívül kitűnő hatással vannak az egész szervezetre. Fay szodeni pasztillája minden gyógyszerárban és drogériában és idevágó üzletben 1 kor. 25 fillérért kapható dobozonként.

Főképviselő Magyarországon és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, cs. és kir. udv. szállító, Wien, IV—1. Grosse Neugasse 17.

x **A Lloyd kávéház** kényelmes nyári helyiségében július hó 23., 24., 25. és 26. án a következő pompás mozgótevék lesznek bemutatva: 1. Önteláldozó testvér. 2. Roosevelt Egyiptomban. 3. Dilettáns detektív. 4. Szökött katoná. 5. Banán termelés. 6. Gyermek kalandok. 7. Virágzó gyümölcsfák. 8. Üstökös a láthatáron. Belépti díj nincs, kezdete este 9 órakor. Kitűnő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szives pártfogását kéri *Hartstein és Örlei* kávéház tulajdonosok.

Friedländer I. Izsó
angol divat-szabó
Nagyvárad, Szt János-utca.

* **Borsalino, Pichler és angol kalap** nyári ujdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegánsabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

x **Olvassa el kérem!** Ha érdeklí, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolfram-égőt és ami a régiékkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki *nem akar* nagy világitást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram* égő 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

* **»Moskovits anatomiai«** cipők a legjobbak, kaphatók: Gyár épület Kossuth-utca 5. és Rákóczi-ut Bazar épület.

Szíves tudomására hozzuk, hogy Nagyváradon (Nagy Sándor-utca 2. szám alatt) egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő amerikai férfi szabó üzletet nyitottunk. Amennyiben alkalmunk volt az első amerikai szabászati akadémián nyert kitüntető oklevelet megnyerni a modern szabászat minden legújabb vívmányaiából. Pontos kiszolgálásért kezeskedik. Szíves pártfogását kérve tisztelettel:

HÁBER ÉS TÁRSA,
amerikai férfiszabók
Nagyvárad.

344

Amerikába vándorolt vármegye.

Négyszáz csanádmegyei kivándorló.

Az ország egyik leggazdagabb megyéjében, Csanádmegyében, a kivándorlás oly ijesztő mérveket öltött, hogyha hamarosan és lényegesen nem redukálódik a kivándorlók száma, munkaerők híján valóságos gazdasági válság áll be a megyében. Az utóbbi két héten belül közel négyszáz lélek, közte legtöbb erős munkabíró férfi hagyta itt a televényföldes, aranykalászos megyét, hogy szerény, de biztos megélhetését az új világ rengeteg bizonytalanságával, küzdelmével cserélje fel.

Ugyszólván alig mul el nap, hogy a megye egyik-másik járásának a szolgabírósgától ne váltanának ki tömegesen utlevelet. Kisgazdák, gazdasági cselédek nagyrészt a kivándorlók. Azt hozzák fel, hogy azért vándorolnak ki, mert az országban nem tudnak megélni. Amerikában nagy jövedelmet remélnek. Nem lehetetlen, hogy lelketlen kivándorlási ügynökök csábítják ki a megye szorgalmas népét. Többször előfordult, hogy tehetős gazdák, eladták földjeiket, házaikat, jószágaikat és aztán kivándoroltak.

A nagylaki járásból tömegesen vándorolnak ki a lakosok. A múlt héten Nagylakról 32 család utazott ki Amerikába, többnyire már előre odaküldött menetjegyekkel és azzal az ürüggyel, hogy rokonaikat mennek látogatni. Ez évben, június végéig 239 utlevelet állított ki a vármegye, a kivándorolni szándékozók. Július elseje óta még lényegesebben többet. A battonyai járásban rövid időn belül száznyolcvanegy utlevelet adtak ki. Csak egy járásban száznyolcvanegy! A legideálisabbak ebben a tekintetben az állapotok a megye másik két, a központi és mezőkovácsbázi járásban, noha itt is nagy a kivándorlók száma. A hatóságok elég szigorúan járnak el.

A legnagyobb ritkaság közé tartozik, hogy egy csanádmegyei ember visszavándoroljon. Ilyen nagyszámú kivándorlók mellett csak három-négy személy vándorol vissza. Sok faluban kevés a férfi. Javárésse Amerikában van és úgy ahogy tudja, segítyezi otthonmaradt családjának tagjait.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: Nincs valami elvámolni valója? Bohózat.

Csütörtökön: Repülőgép. Új énekes bohózat. Pénteken: Luxemburg grófja. (Dési Alfréd bucsuja.)

Szombaton: Buridán számara. (Simkó Gizi bucsufellépte.)

Vasárnap: d. u. Liliom, ese Tatárjárás (Hajnal György bucsufellépte.)

Hétfőn: Pálinka. (Népdrama, Bihari Ákos vendégfelléptével. Utolsó előadás, a karszemélyzet jutalomjátéka.)

MULATSÁG.

Annabál a Püspök-fürdőben.

A minden évben szokásos Annabál tegnap valóban fényes sikerű volt. A Püspök-fürdő virágilla-tal litett tiszta levegőjébe a bál kezdetétől a késő reggeli órákig szakadatlanul szólott a zene és a párok táradhatatlanul roppták a tüzes táncokat. A bálnak minden kedvezett. Az egész idő alatt felhőtlen volt az ég, s így a bál a lehető legkellemesebb keretek közt folyhatott le. A mulatságon igen nagyszámú közönség jelent meg. A fürdőbe vivő vonatok zsufolva voltak kirándulókkal, akik nagyon kellemesen töltötték el az estét. A bál ugy anyagiilag, mint erkölcsileg egyike volt az eddigi Anna-bálak legjobban sikerültjeinek. A kiszolgálás pontossága valóban kifogástalan volt. Ugy látszik a közismert Kernáts bácsi az idén sokkal több gondot fordít a fürdőre, mint eddig, pedig eddig sem volt rá panasz. A konyha meg éppen külön kiemelést érdemel, amit nem győzött eléget dicsérni a mulató közönség, mely a reggeli órákban oszladozott.

TÁVIRATOK.

Lueger öröke.

Bécs, július 26. A »Reichspost« tudósítója beszélgetést folytatott Weiskirchner kereskedelmi miniszterrel, aki kijelentette, hogy azok a következtetések, melyeket a bécsi sajtó egy része a keresztényszocialista egyesület legutóbbi gyűléseikről a jövőre nézve levont, helytelenek. A keresztényszocialista párt szakadásához fűzött remények egészen alaptalanok. Ha azonban ily veszély előállana, mindent meg fog tenni annak megszüntetésére. A miniszter mindenkor küzdeni fog a párt nagyságáért és egységéért. Ami személyét illeti nyilvánosan és ünnepélyesen kijelentette, hogy kész dr Lueger politikai végrendeletét megvalósítani, mihelyt az módjában van.

A Hardtmuth-cég milliós büntetése.

Prága, július 26. A Narodni Listi az egész világot rendkívül érdeklő budweisi táviratot közöl. Arról van benne szó, hogy a Hardtmuth-féle mindenütt ismert ceruzagyárat egy millió koronára büntették, mert évek óta eltitkolja jövedelmeit és adóban rengeteg sokkal károsította meg az államot.

Törökország hadi készülődései.

Konstantinápoly, július 26. Törökország ismét szembekerült Görögországgal és Bulgáriával. Nadin bey görög követ Konstantinápolyba érkezett és jelentést tett a nagyvezirnek a görög hadsereg harci készülődéseiről. E jelentésre Konstantinápolyban nyomban össze-

ült a minisztertanács és elhatározta, hogy felhívja a védőhatalmak figyelmét Görögország készülődéseire és ezzel igazolja magát, ha a török hadügyi kormány újabb hadtesteket koncentrálna a görög határon. A macedón bandák is annyira elszaporodtak, hogy a török hadügyi kormány behívta a harmadik hadtest redifjeit és egyidejűleg a bolgár határon is nagy csapatokat von össze. Tegnap a Krupp és Armstrong gyárakban ágyukat és municiókat rendeltek záros határidőre, legkésőbb október elsejéig.

Japán fegyverkezik.

Pétervár, július 26. Tokióból táviratozzák, hogy a japán sajtó ország-szerte hangulatot kelt a szárazföldi hadsereg mértéktelen szaporítása ellen és felhívja a közvélemény figyelmét, hogy inkább a tengeri haderőt kell fejleszteni. A japán tengerészeti kormány az agitáció hatása alatt tíz új Dreadnought-ot rendelt meg, de a szárazföldi csapatok szaporítását sem hagyta abba.

Kolera Oroszországban.

Pétervár, július 26. Az utolsó jelentések megdöbbentő számokat közölnek az ázsiai kolera rohamos fejlődéséről. A minski kormányzóság területén a múlt héten háromszázöt új megbetegedés fordult elő és százhuszonhét ember halt meg kolerában. Rostokban, a Don mentén, egy hét leforgása alatt 280-nál több volt a kolera-beteg és 121 haláleset fordult elő. Nowrosteisk kerületében, amely forrásvizekkel bővelkedik, kedvezőbb a helyzet; egy hónap alatt csak 132-en betegedtek meg és mindössze 58 halálozás fordult elő. Jekaterinoslavban 73 község van megfertőzve kolerában. A donti kormányzóság helységeiben 132 koleraeset és 65 halálozás történt.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, július 26.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonkint.

Baza októberre	—	—	952
Rozs októberre	—	—	711
Zab októberre	—	—	718
Tengeri júliusra	—	—	572

Irányzat: Lanya.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	845.50
Osztrák hitel	—	—	667.—
4%-os koronajáradék	—	—	92.05
Államvasut	—	—	736.—
Jelzálogbank	—	—	485.50
Leszámitoló bank	—	—	567.—
Hazai Bank	—	—	311.50
Kereskedelmi részv.	—	—	740.—
Rimamurányi	—	—	—
Salgótarjáni	—	—	639.—
Közuti vasut	—	—	724.—
Városi villamos	—	—	376.—
Adria	—	—	526.—

Irányzat: Tartott, üzletlen.

Méhészeti vándorgyűlés és kiállítás Budapesten.

A magyar, német és osztrák méhészek 55-ik vándorgyűlésével egyidejűleg megnyíló méhészeti kiállításra az államvasutak igazgatósága az élőméheknek 50 százalékos szállítási kedvezményt engedélyezett. A többi kiállítási tárgyak, mint kaptárak, anyanevelők, kasok, termékek, eszközök s. b. a kiállításról vissza a rendeltetési állomásra díjmentesen szállítanak. A díjkedvezménynek a német vasutakon való engedélyezésére a szükséges lépéseket megtették. Hasonló kedvezményeket nyújtanak a folyam és tengerhajózási társaságok. Az élőméhekre nézve csomagolási módot nem állapított meg a rendezőbizottság. E tekintetben kérése csupán az, hogy a szállító ládák erős anyagból készüljenek, szellőző nyílásaik elég nagyok legyenek, hogy a család szállítás közben ne szenvedjen. A szállítás és minden egyéb kérdésben szívesen ad felvilágosítást a rendezőség. (Budapest, Földmívelésügyi miniszterium, főlsh. 3. sz.)

Nyugtalanág a bécsi tőzsdén.

A bécsi börzén tegnapelőtt este és a tegnap délelőtti megnyitáskor külföldről érkező kedvezőtlen hírek miatt nagy volt a nyugtalanág. Tegnap egy londoni távirat azt jelentette, hogy az ultimólejáratil kapcsolatban a londoni tőzsdén nagyobb kontinentális bukásoktól tartanak. A bécsi és a párisi tőzsde ugyanis Londonban erősen van érdekelve amerikai értékekben, New-Yorkban pedig néhány nap óta rendkívül kritikus a szituáció.

A bécsi tőzsdén tegnap reggel kézzől-kézre járt egy londoni távirat, mely szerint két londoni bankcég, melyeknek a kontinensen nagyobb összeköttetések vannak, Londonban akciót indított az ultimó megkönnyítése érdekében. Attól félnek, hogy az ultimó-lebonyolítások a párisi és bécsi tőzsdén ismét áldozatokat fognak követelni. Aggodalmat kelt a németországi helyzet is, mert a Niederdeutsche Bank krízise a berlini piacot erősen nyomja.

Londonban nagy feszültséggel várják az amerikai acéltröszt mára bejelentett osztaléknyilatkozatát, a mely döntő hatással lesz a tőzsde további eredményeire. Ha az osztalék nem marad meg tavalyi magasságban, akkor a newyorki tőzsdén pánik fog kitörni, mely le-sújtó hatással lesz a londoni és a bécsi tőzsdére is.

Az előtőzsdén a newyorki piac nagy árhanyatlansági következtében gyöngye lett az irányzat, de korlátok közt magyar értékek aránylag elég szilárdak voltak és erős ellenálló képességet mutattak. Hítel, állam vasuti és alpesi részvények lényegesen nyomottak.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

76

— A szent szűzhöz tohászokodunk, ő meg én. Jobb lett volna Santerrehez és a kegyed Coupe téte bátyjához, meg a Jakobinusokhoz tohászokodni az ő clubjukban. Lássá, hogy végződött a dolog. Egy marquis élt a szomszéd utcában. Palotájának tűzfala elzárta a világságot és a levegőt a mi kis otthonunktól. Nem volt szabad vizet huznunk, míg háznépe és

istálló el nem voltak látva. Ez még nem elég! Ő középkori férfi volt. Volt felesége s gyermeke. És meglátta az én kis Margitomat a misére menni. Eljárt ő is oda minden reggel. A misére madame, érte? A mi barátaink, a sauculotteok elég rosszak, de ők becsületes ördögök; teketék s ugyancsak megérzik rajtuk a kényszag. Ők soh se jártak a misére! Nem? Az egész történetet azután tudtam meg, mikor már késő volt. Kegyed is fiatal leány, madame, s az voltam én is, bár lehetetlenségnek látszik ez most. Kell-e mondanom, mint történnek meg az efféle dolgok, dacára az anyának, a szomszédoknak, a szentszűznek és minden szenteknek? A férfi les, a nő vár.

Egy elfogadott és viszonzott tekintet; egy elpirulás, egy mosoly, egy virág, vagy egy kért, visszautasított, elfogadott szalag. Aztán minden oda van, és nincs mit mondani. Leánykámnak egy legyezője volt, a mit igen nagyra látszott becsülni, azt állítván, hogy a saját keresményéből vette a piacon. Jobban kellett volna tudnom.

— Soha nem ámitott el előbb, s be kellett volna látnom, hogy hazudik, mert annyira elpirult. Szegény Margot! Elég halovány lett azután, mikor megcsókoltam élettelen ajkát, és Isten hozzádot mondtam neki örökre. Ha a dolog igaz, soha nem bocsátanak engem hozzá oda fenn, ha az egész csak mese, mi. én bánom? Mindennek véget kell érni. Fog-e nevetni most Vereskony mámin? Csodálkozok-e, hogy oly szilaj s vig vagyok, mikor félrevern hallom a harangot, s hallom a dobpergést a sorüzelők rohama mögött, kik a barricade ellen rontanak. Ah, ez tulatesz a halpiac minden italán! Ez a fejembe kergeti a vért, és feledni tudom Margotot, bár ő volt a legfiatalabb gyermekeim között, és saját kezemmel fektetem őt és halott gyermekét egy koporsóba.

A Wolverine tiszta szép arcán némi szálamom, de még inkább harag volt kitejezve.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

BUTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u.7.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 13
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 48
Püspökfürdő ér.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 50	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad ér.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	10 50

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő ér.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 13
Fontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 20
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 37
Nagyvárad ér.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 47

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
** Csak ünnep- és vasárnapokon szeptember 15-ig közlekedik.

Dr. Konrád Béla

orvos a Telek-
utca 6-dik szám
alá (a Városháza-
val szembe) saját
házába költözött.

Dr. VUOSKICS GYULA.

Moskovits Farkas és Tsa cipő- és csizmagyár részvénytársaság Nagyvárad.

I. Flók:

Gyár-épület, Kossuth-utca 5. sz.

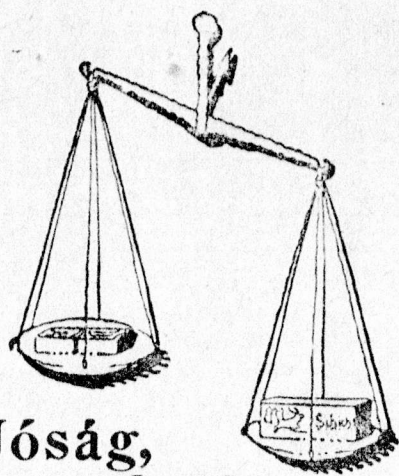
II. Flók:

Rákóczi-ut, Bazár-épület.

Ajánlja helybeli gyárt-
mányait a legjobb anyag-
ból és legszebb kivi-
telben szabott gyári
:: árak mellett. ::

Hirdetések felvétet-
nek e lap kiadóhiva-
talában.

**Jóság,
ár és
súlyra**

kell a szappan összehasonlításánál és
bevásárlásánál ügyelni. A világ egy
szappana sem éri el a

**Schicht
szarvas
szappanát**

minden jó tulajdonságában, tisztaságában,
mosóképességében, légységében és
olcsóságában.

12983—1910. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter ur 84452—1910. VII—b. sz. rendeletével a nagyváradai »Madonna« című gyógyszerár megüresedett személyes üzleti jogositványának adományozási jogát az 1876. évi XIV. t. c. 134. §-ának végpontja értelmében a város közigazgatási bizottságának hatáskörébe utalta.

A gyógyszerári jogositvány elnyerése végett az 1876. évi XIV. t. c. 134. §-a végpontja értelmében a pályázatot ezennel meghirdetem.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akik ezen gyógyszerár személyes üzleti jogositványát elnyerni óhajtják, miszerint okmányokkal szabályszerűen felszerelt kérvényüket Nagyvárad város polgármesteri hivatalához (Városháza I. em. 4. sz.) legkésőbb 1910. évi szeptember hó 10-ik napjának d. u. 5 órájáig annál is inkább adják be, mivel az elkésztett beadott, valamint kellően fel nem szerelt pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyzem, hogy a pályázati hirdetmény kibocsajtása előtt beadott kérvények a pályázat elbírálásánál figyelembe fognak vétetni.

A gyógyszerári jogositvány adományozásának kérdésében Nagyvárad város közigazgatási bizottsága 1910. évi október havi rendes ülésén fog határozni.

Nagyvárad, 1910. július hó 25.

Komlóssy József,
polgármester h.

**A hölgyek
érzékeny
arczbőre**

főleg kirándulásoknál és utazásoknál stb. a forró évadban izzadság kiválása, por és rovarszurások által károsan befolyásoltatik. Mind ez esetekben az általánosan ismert **Corsini** féle pipereszer

„Eau de Florence“

valóságos jótéteménynek bizonyult. Ha vele zsebkeendőnket megnedvesítjük és arcunkat tisztítjuk, az idegek felfrissülnek, a bőr pedig sima és fehérré válik.

**A szépség ápolása sőtaközben!
Egyszerű és radikális.**

Hazajövet után el ne feledjék Eau de Florencevel mosakodni.

Kapható minden e szakmába vágó üzletekben. —
The Corsini Parfümery Company Barden & Comp.
Wien, VI. Stumpergasse 47.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,

hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitűnő italokat
és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne
menjen egyedül, hanem családjával
és barátaival, hogy a kellemes
szórakozást megoszthassa velök.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Társas ebédek, vacsorák és abo-
nensek polgári árban lesznek kiszol-
gálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI szálloda,
vendéglő és kávéház bérloje.

2—3 középiskolát végzett fiú

nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat.

NAGYVÁRAD, RAKOCZY-UT 5. Telefon és interurbán 914.

A Magyar Siemens Schuckert Művek képviselete ■ Tantallampák gyári raktára.

Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkálatokat, ivlámpák kezelését, szénpálcák szállítását. Telefon, Telegraf és villámhárító berendezéseket.

Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat izzólám-

pákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Ertsey Zoltán
keresk. vezető.

Reichel Henrik
gépész és elektro mérnök.

A REKLÁM

Allandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári-, kereskedelmi-, ipari-vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az élető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben legjobban és legolcsóbban, megtudható

LEOPOLD GYULA

hirdető vállalat betéti társaság-nál
BUDAPEST, VII. k., Erzsébet-körút 41. sz.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretes-séggel és páratlan pontossággal eszközölnék hírde-téseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

256 kitűnő naptár kizárólagos bérlete!

Költségvetések és --- Telefon
tervezetek ingyen! 12-06.

Biharfüred.

A vadregényes szépségű bihari havason
1069 méterre a tengerszint fölé.

Vasúti állomása Belényes, a
honnan gondozott gyönyörű út vezet
a fürdőhelyre.

Főszezon július 1-től augusztus 31-ig.
Utószezon szeptember 1-étől 15-ig.

Rendkívül gyógyhatás a légzőszervek be-
tegségeinél; az anyagcsere fokozása. Ét-
vágyat emeli, álmatlanságot megszünteti.

Kellemes vendégszobák 2 koronától felfelé.

Napi étkezés 5 korona, gyermekek
és cselédek 2 korona 50 fillér.

Fürdőárak mérsékeltek.

Kivánatra prospektust küld az igaz-
gatóság.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás W o l f r a m lámpa *darabja 3.60 kor.*
100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindenemű *izzólámpa különlegességek*, fény-
ké p é s z-l á m p á k ugyancsak **legolcsóbb**
áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtétezésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk
villamos motorokat

1. lértől 12 lértől minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővit-
ését, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szén-
pálcák száll-
ítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

TÁTRAI ÉS TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos
munkákat, vízvezeték és csator-
názási munkákat, gyárak teljes
berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és
ekéket, magánjárókat és cement-
ipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Gyorsan pusztul a bőr sezi Un-
bánja,
Ha Fernolendit NIGRIN-jét nem
használja.

Kérdezzük meg a háziorvost!

KRONDORFI
SAVANYÚVIZ
NYÁLKALDO ÉS HIGYMATÓRÓDÓ

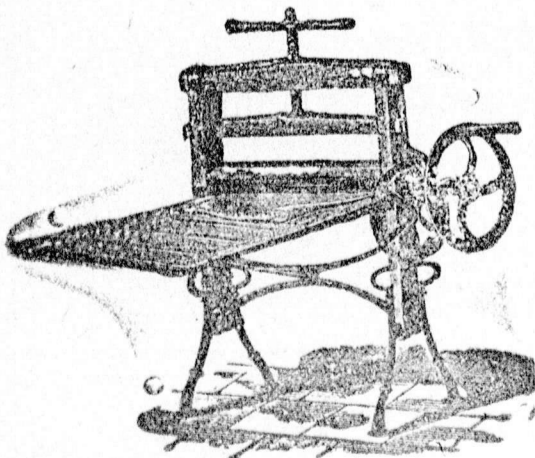
tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtségnél
orvosilag ajánlva.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut. —
állandó működésben. Megtekinthető
az üzletben.

Jégszekrények legújabb szer-
kezettel.

FAGYLALT-GÉPEK.
Kerti vasbutorok.
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángróló- és
facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen
és bérmentve.

